

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Propunerea de directivă a Consiliului de stabilire a unor cerințe de protecție a sănătății populației în ceea ce privește substanțele radioactive din apa destinată consumului uman

COM(2011) 385 final – 2011/0170 (NLE)

(2012/C 24/27)

Raportor: **dl Josef ZBOŘIL**

La 27 iunie 2011, în conformitate cu articolele 31 și 32 din Tratatul Euratom, Comisia Europeană a decis să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Propunerea de directivă a Consiliului de stabilire a unor cerințe de protecție a sănătății populației în ceea ce privește substanțele radioactive din apa destinată consumului uman

COM(2011) 385 final – 2011/0170 (NLE).

Secțiunea pentru agricultură, dezvoltare rurală și protecția mediului, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la data de 6 octombrie 2011.

În cea de-a 475-a sesiune plenară, care a avut loc la 26 și 27 octombrie 2011 (ședința din 27 octombrie), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 105 voturi pentru, 2 voturi împotrivă și 2 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 Concluzii

1.1.1 Comitetul salută această propunere, care definește normele de securitate de bază pentru protecția sănătății populației împotriva pericolelor generate de radiațiile ionizate, cu referire la substanțele radioactive din apa potabilă.

1.1.2 CESE sprijină elaborarea propunerii folosind ca temei juridic capitolul 3 din Tratatul Euratom, pentru a asigura coerența abordării cu cerințele de monitorizare a factorilor de mediu ce decurg din tratat și din Normele de securitate de bază pentru protecția împotriva radiațiilor.

1.1.3 Propunerea stabilește standarde de calitate și cerințe privind monitorizarea în condiții standardizate. Situațiile de urgență radiologică care au drept consecință contaminarea apei potabile din surse antropice de radiații fac obiectul unor reglementări și proceduri de urgență speciale ⁽¹⁾.

1.1.4 Comitetul înțelege că Recomandarea Comisiei 2001/928/Euratom ⁽²⁾ din 20 decembrie 2001 privind protecția publicului împotriva expunerii la radonul din rezervele de apă potabilă tratează calitatea radiologică a acestora în ceea ce privește radonul și produsele de dezintegrare cu viață lungă.

1.2 Recomandări

1.2.1 Comitetul își însușește ideea că radonul și produsele de dezintegrare ale acestuia ar trebui incluse în domeniul de aplicare al directivei propuse, în ciuda Recomandării Comisiei 2001/928/Euratom în vigoare.

⁽¹⁾ Regulamentul (Euratom) nr. 3954/87 al Consiliului.

⁽²⁾ Recomandarea Comisiei din 20 decembrie 2001 privind protecția publicului împotriva expunerii la radonul din rezervele de apă potabilă (2001/928/Euratom).

1.2.2 Cu toate acestea, CESE consideră că radionuclizii cu viață lungă ai poloniului (Po-210) și plumbului (Pb-210) ar trebui să fie incluși în definiția dozei totale orientative (Total Indicative Dose - TID).

1.2.3 CESE observă că propunerea de directivă ține seama de toxicitatea chimică a uraniului, în anexa III punctul 3 „Caracteristicile de performanță și metodele de analiză”. Pentru zonele expuse la risc, cu o incidență mai mare a compușilor cu uraniu în straturile geologice, CESE recomandă includerea unei dispoziții privind verificarea toxicologică a apei subterane destinate rezervelor de apă potabilă.

1.2.4 CESE constată că parametrii tritiului menționați în anexa I la propunerea de directivă au valori de o sută de ori mai mici decât cele din Orientările pentru calitatea apei potabile (*Guidelines for drinking water quality*) publicate de Organizația Mondială a Sănătății (Geneva, ediția a III-a, 2008). Cu toate că o valoare mult prea scăzută a tritiului nu duce în prezent la restricții nejustificate și poate fi utilă ca indicator al altor probleme, chestiunea va trebui să fie reanalizată în perspectiva tehnologiilor viitoare.

1.2.5 Comitetul apreciază munca foarte amănunțită depusă pentru această propunere, realizată de toate organismele implicate, și recomandă continuarea demersurilor în vederea adoptării cât mai curând posibil.

2. Context

2.1 Apa face parte dintre domeniile legislației de mediu comunitare cu cea mai cuprinzătoare reglementare. Sistemele de apă potabilă sunt situate în proporție foarte mică în zone cu surse potențiale de contaminare radioactivă antropică de la instalații care utilizează, produc sau elimină substanțe radioactive.

2.2 Este necesar ca în cazul sistemelor de apă vulnerabile la acest tip de contaminare să se efectueze un control extensiv al prezenței contaminării radioactive, pentru a garanta siguranța apei potabile. Totuși, în Europa există numeroase regiuni în care prezența substanțelor radioactive naturale reprezintă un motiv de îngrijorare.

2.3 Cerințele tehnice la nivelul UE legate de protecția sănătății populației în ceea ce privește substanțele radioactive din apa destinată consumului uman au fost finalizate în urmă cu mai mult de cinci ani, în urma unui proces de consultare la care au participat grupul de experți prevăzut la articolul 31 din Tratatul Euratom, comitetul instituit în conformitate cu Directiva privind apa potabilă și comitetul reprezentanților statelor membre instituit în temeiul articolelor 35 și 36 din Tratatul Euratom. Până în prezent, cerințele de control al tritiului și al dozei totale orientative prevăzute în Directiva 98/83/CE a Consiliului privind calitatea apei destinate consumului uman nu au fost puse în aplicare, în așteptarea adoptării modificărilor anexelor II (Controlul) și III (Specificații pentru analiza parametrilor).

2.4 Este deci justificat să se includă cerințele privind controlul nivelurilor de radioactivitate în cadrul unei legislații specifice în temeiul Tratatului Euratom, în vederea menținerii uniformității, a coerenței și a exhaustivității legislației privind protecția împotriva radiațiilor la nivelul Uniunii.

2.5 Prin urmare, Comisia prezintă acum o propunere de stabilire a cerințelor de protecție a sănătății populației în ceea ce privește substanțele radioactive din apa destinată consumului uman, în temeiul articolului 31 din Tratatul Euratom.

2.6 Odată adoptate, dispozițiile directivei propuse în temeiul Tratatului Euratom vor înlocui dispozițiile Directivei nr. 98/83/CE în ceea ce privește substanțele radioactive din apa potabilă.

2.7 Principiile pe care se bazează directiva propusă sunt următoarele:

2.7.1 Temei juridic: dispozițiile prezentei directive sunt legate de standardele de bază privind protecția sănătății populației. În consecință, temeiul juridic ales este Tratatul Euratom, în special articolele 31 și 32 ale acestuia.

2.7.2 principiul subsidiarității: dat fiind că Comunitatea are competențe legislative exclusive în temeiul titlului II capitolul III din Tratatul Euratom, propunerii nu i se aplică principiul subsidiarității.

2.7.3 Principiul proporționalității propunerea respectă principiul proporționalității, stabilind standarde minime armonizate de control al tritiului și al dozei totale orientative și adaptând cerințele Directivei 98/83/CE referitoare la radioactivitate la cele mai noi progrese științifice și tehnice.

2.7.4 Alegerea instrumentelor:

— În timp ce Comunitatea este responsabilă pentru stabilirea unor norme uniforme în domeniul protecției împotriva radiațiilor, revine statelor membre responsabilitatea de transpunere a acestora în legislațiile naționale și de punere în aplicare;

— Prin urmare, o directivă este instrumentul cel mai potrivit pentru a crea o abordare comună în definirea unor cerințe armonizate pentru parametri de radioactivitate și pentru a monitoriza calitatea apei destinate consumului uman.

3. Observații

3.1 Comitetul salută această propunere densă și coerentă, care definește clar și explicit normele de securitate de bază pentru protecția sănătății populației împotriva pericolelor generate de radiațiile ionizante, cu referire la substanțele radioactive din apa potabilă. Ea ne conferă siguranță în privința calității radiologice a apei furnizate prin sistemele de distribuție.

3.2 CESE sprijină elaborarea propunerii având ca temei juridic capitolul 3 din Tratatul Euratom, pentru a asigura coerența abordării cu cerințele de monitorizare a factorilor de mediu ce decurg din acest tratat și din Normele de securitate de bază pentru protecția împotriva radiațiilor.

3.3 Propunerea este rezultatul unor lucrări consultative intense, în care au fost implicați experți în protecția împotriva radiațiilor, și stabilește standarde de calitate și cerințe de monitorizare în condiții standardizate. Situațiile de urgență radiologică care au drept consecință contaminarea apei potabile („produse alimentare lichide”) din surse antropice de radiații fac obiectul unor reglementări și proceduri de urgență speciale ⁽³⁾.

3.4 Comitetul înțelege că Recomandarea Comisiei 2001/928/Euratom din 20 decembrie 2001 privind protecția publicului împotriva expunerii la radonul din rezervele de apă potabilă tratează calitatea radiologică a acestora în ceea ce privește radonul și produsele de dezintegrare ale acestuia cu viață lungă.

3.5 Comitetul observă că expunerea la elementul gazos radon, cum este cea din rezervele de apă menajeră, poate fi atribuită în special inhalării gazului din spații închise și, în măsură mult mai neînsemnată, ingurgitării acestei ape.

3.6 Pe de altă parte, CESE consideră că radionuclizii cu viață lungă ai poloniului (Po-210) și plumbului (Pb-210) ar trebui să fie incluși în definiția dozei totale orientative (Total Indicative Dose - TID).

⁽³⁾ Regulamentul (Euratom) nr. 3954/87 al Consiliului.

3.7 CESE observă că propunerea de directivă ține seama de toxicitatea chimică a uraniului, în anexa III punctul 3 „Caracteristicile de performanță și metodele de analiză”. În zonele expuse la risc, cu o incidență mai mare a compușilor cu uraniu în straturile geologice, ar trebui întreprinsă o verificare toxicologică a apei subterane destinate rezervelor de apă potabilă. O dispoziție în acest sens ar trebui inclusă în Directiva Consiliului 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman, ținând seama de valoarea orientativă provizorie pentru uraniu de 30 µg/l recomandată de Orientările OMS privind calitatea apei potabile ⁽⁴⁾.

3.8 CESE constată că parametrii tritiului menționați în anexa I la propunerea de directivă au valori de o sută de ori mai mici decât cele din Orientările pentru calitatea apei potabile

(*Guidelines for drinking water quality*) publicate de Organizația Mondială a Sănătății (Geneva, ediția a III-a, 2008). Cu toate că o valoare mult prea scăzută a tritiului nu duce în prezent la restricții nejustificate și poate fi utilă ca indicator al altor probleme, chestiunea va trebui să fie reanalizată în perspectiva tehnologiilor viitoare.

3.9 CESE constată că, la nota 2 a anexei II („Controlul substanțelor radioactive”) la propunerea de directivă, pentru stabilirea frecvenței de audit a controalelor apei destinate consumului uman furnizate de o rețea de distribuție, Comisia permite statelor membre posibilitatea de a folosi „numărul de locuitori dintr-o zonă de distribuție în loc de volumul de apă”. Nu se ține seama însă de situația în care apa din rețeaua de distribuție este îmbuteliată în vederea comercializării.

Bruxelles, 27 octombrie 2011

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON

⁽⁴⁾ WHO *Guidelines for drinking-water quality* (Orientările OMS pentru calitatea apei potabile), a 4-a ediție, 2011, capitolul 12 *Chemical factsheets* (Fișe de informații chimice).